

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 6 Απριλίου 2016, με την εξής σύνθεση : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Φλωρεντία Καλδή, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη και Γεωργία Μαραγκού, Αντιπρόεδροι, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δημήτριος Τσακανίκας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σεραφή και Ειρήνη Κατσικέρη (εισηγήτρια), Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Δέσποινα Τζούμα, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Αργυρώ Μαυρομάτη και Κωνσταντίνος Κρέπης, ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Μιχαήλ Ζυμή.

Για να δικάσει την από 14.2.2014, με αριθμ. καταθ. .../17.2.2014, αίτηση του Ι. Κ. του ..., κατοίκου ..., οδός ... ..., ο οποίος δεν παραστάθηκε, για αναίρεση της 4891/2013 οριστικής απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο εκπροσωπεί ο Υπουργός Οικονομικών, που παραστάθηκε δια του Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που ζήτησε την απόρριψη της αίτησης και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 6 Απριλίου 2016 γνώμη του και πρότεινε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από την Αντιπρόεδρο Φλωρεντία Καλδή, που αποχώρησε από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας και τη Σύμβουλο Γεωργία Τζομάκα, που είχε κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981). Η Σύμβουλος Ευαγγελία Σεραφή αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1968/1991.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο

Αποφάσισε τα εξής :

1. Με την κρινόμενη αίτηση ο αιτών, στρατιωτικός συνταξιούχος, ζητεί την αναίρεση της 4891/2013 οριστικής απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, απορριπτικής της από 20 Ιουνίου 2011 (Α.Β.Δ. .../13.7.2011) αγωγής του, με την οποία αυτός ζήτησε να αναγνωριστεί ότι το Δημόσιο οφείλει να του καταβάλει, νομιμοτόκως, το ποσό των 8.686,81 ευρώ, το

οποίο αντιστοιχεί, κατά τους ισχυρισμούς του, στην κατ' αύξηση διαφορά σύνταξης που στερήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2006 έως 31.12.2007, λόγω της σταδιακής, κατ' άρθρο 8 του ν. 3408/2005, καταβολής της αναπροσαρμοσθείσας, με βάση το βασικό μισθό βαθμού Αντιστρατήγου, σύνταξής του, σύμφωνα με τις διατάξεις των ν. 2838/2000 και 3016/2002.

2. Για την υπό κρίση αίτηση έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (βλ. το Σειράς Θ' .../5.4.2016 Διπλότυπο Είσπραξης Τύπου Α' της Δ.Ο.Υ. ...).

3. Η αίτηση αυτή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και νομότυπα. Επομένως, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των λόγων της, χωρίς να κωλύεται η πρόοδος της δίκης από την απουσία του αναιρεσειόντος, ο οποίος κλητεύθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα να παραστεί στη δικάσιμο που αναγράφεται στην αρχή της παρούσας (βλ. την από 9.3.2016 έκθεση επίδοσης του υπαλλήλου του Ελεγκτικού Συνεδρίου Ηλία Καψή, άρθρα 27, 65 και 117 π.δ. 1225/1981 καθώς και την από 4.4.2016 υπεύθυνη δήλωσή του, με την οποία δήλωσε ότι επιθυμεί τη συζήτηση της υπόθεσης).

4. Με την ένδικη αίτηση προβάλλεται ότι : α) Το Τμήμα, κατά πλημμελή ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων των ν. 2838/2000, 3016/2002 και του άρθρου 34 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007), μετά την ισχύ των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 3408/2005, καίτοι οι τελευταίες αντίκεινται στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1, 5 παρ. 1, 17, 20, 25 παρ. 1 και 95 του Συντάγματος και 1 του (πρώτου) Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, έκρινε ότι δεν υφίσταται αγωγική αξίωση του αναιρεσειόντος για το χρονικό διάστημα από 1.1.2006 έως

31.12.2007 και β) με μη νόμιμη και αντιφατική αιτιολογία, έγινε δεκτό ότι ο αναιρεσείων δεν υπέστη οικονομική ζημία κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2006 έως 31.12.2007, λόγω της σταδιακής, κατ' άρθρο 8 του ν. 3408/2005, καταβολής της αναπροσαρμοσθείσας με βάση το βασικό μισθό βαθμού Αντιστρατήγου, σύνταξής του, σύμφωνα με τις διατάξεις των ν. 2838/2000 και 3016/2002.

5. Με το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), που κυρώθηκε, όπως και η Σύμβαση, με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) και έχει, κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, αυξημένη τυπική ισχύ έναντι των κοινών νόμων, κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, την οποία μπορεί να στερηθεί μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας. Στην έννοια της περιουσίας περιλαμβάνονται όχι μόνο τα εμπράγματα δικαιώματα, αλλά και όλα τα δικαιώματα «περιουσιακής φύσεως», καθώς και οι απαιτήσεις από έννομες σχέσεις δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, είτε αναγνωρισμένες με δικαστική ή διαιτητική απόφαση, είτε απλώς γεννημένες κατά το εθνικό δίκαιο, εφ' όσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία ότι μπορούν να ικανοποιηθούν δικαστικά. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται και οι απαιτήσεις για συνταξιοδοτικές και εν γένει κοινωνικοασφαλιστικές παροχές (βλ. αποφ. Ε.Δ.Δ.Α. Αντωνακοπούλου κ.ά. κατά Ελλάδος της 14.12.1999, Γεωργιάδης κατά Ελλάδος της 28.3.2000, Κοκκίνης κατά Ελλάδος της 6.11.2008, Ρεβελιώτης κατά Ελλάδος της 4.12.2008, Ολ. Ε.Σ. 4323/2013).

6. Για να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του άρθρου 1 του (πρώτου) Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. η επέμβαση σε περιουσιακής φύσης αγαθό πρέπει να προβλέπεται από νομοθετικές ή άλλου είδους κανονιστικές διατάξεις, καθώς και να επιδιώκει ένα θεμιτό σκοπό δημοσίου συμφέροντος. Εναπόκειται δηλαδή στον εθνικό νομοθέτη η αξιολόγηση των λόγων δημοσίας ωφέλειας που μπορούν να δικαιολογήσουν την επέμβαση, κατόπιν στάθμισης παραμέτρων πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής φύσης. Περαιτέρω, πρέπει να πληρούνται οι όροι της αρχής της αναλογικότητας, δηλαδή η επέμβαση πρέπει να είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το νομοθέτη σκοπού δημοσίου συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογη σε σχέση προς αυτόν (πρβλ. αποφ. Ολ. Ε.Σ. 2704, 2705/2014, 992/2015). Ειδικότερα, πρέπει να εξασφαλίζεται μία δίκαιη ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων του γενικού συμφέροντος και της ανάγκης προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου, ώστε αυτός στον οποίο αφορά η επέμβαση να μην υφίσταται μια δυσανάλογη και υπερβολική επιβάρυνση (βλ. αποφ. Ε.Δ.Δ.Α. της 12.10.2004 Κ. Asmundsson κατά Ισλανδίας, της 25.10.2011 Valkon και λοιποί κατά Βουλγαρίας, της 20.3.2012 Panfile κατά Ρουμανίας, της 7.5.2013 Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ κατά Ελλάδας, της 8.10.2013 Mateus και Januario κατά Πορτογαλίας).

7. Από τις διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του ν. 2838/2000 «Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις» (Α' 179), όπως αντικαταστάθηκαν εν μέρει από τη διάταξη του άρθρου 37 του ν. 3016/2002 (Α' 110), σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 34 του

Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 166/2000, Α' 153, και ήδη π.δ. 169/2007, Α' 210), συνάγεται ότι η συντελούμενη αύξηση του βασικού μισθού των εν ενεργεία υπαξιωματικών και αξιωματικών, με το καθιερούμενο στις προαναφερόμενες διατάξεις των ν. 2838/2000 και 3016/2002 σύστημα μισθολογικών προαγωγών, λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή της σύνταξης αυτών που αποχώρησαν από την υπηρεσία πριν από την έναρξη ισχύος των διατάξεων αυτών (1.1.2001 άρθρο 5 και 1.7.2000 άρθρο 6), με τις ίδιες προϋποθέσεις που χορηγούνται οι ως άνω μισθολογικές προαγωγές στους εν ενεργεία ομοιόβαθμούς τους (αποφ. Ολ. Ε.Σ. 814/2004, 839, 1013/2011, 961, 1433, 3461/2012, 2000/2013 κ.ά.). Η αναγνωριζόμενη κατά τα ανωτέρω αξίωση των στρατιωτικών συνταξιούχων για αναπροσαρμογή της σύνταξής τους, βάσει των διατάξεων των ν. 2838/2000 και 3016/2002, αποτελεί από τη γέννησή της στοιχείο της παρουσίας τους (βλ. σκέψεις 5 και 6), μη επιτρεπομένης της κατάργησης, απόσβεσης ή περιορισμού νομοθετικώς της αξίωσης αυτής, αν δεν συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι να την δικαιολογούν (απόφ. Ολ. Ε.Σ. 4323/2013).

8. Με το άρθρο 105 του Εισ.Ν.Α.Κ. θεσπίζεται η ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου για αποζημίωση από τις παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας, η οποία έχει ανατεθεί σ' αυτά. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι για να στοιχειοθετηθεί υποχρέωση αποζημίωσης εκ μέρους του Δημοσίου απαιτείται παράνομη πράξη ή παράλειψη ή υλική ενέργεια των οργάνων του, δηλαδή με αυτή να παραβιάζεται κανόνας δικαίου, με τον οποίο προστατεύεται ορισμένο ατομικό

δικαίωμα ή συμφέρον, επίκληση και απόδειξη συγκεκριμένης ζημίας, καθώς και αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της παρανόμου πράξεως, παραλείψεως ή υλικής ενέργειας και της επελθούσας ζημίας, προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς. Συνεπώς, η παράνομη άρνηση ή παράλειψη των οργάνων της συνταξιοδοτικής διοίκησης, κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, να κανονίσουν ή αναπροσαρμόσουν, σύμφωνα με το Σύνταγμα και τις ισχύουσες διατάξεις, στο προσήκον ύψος τη σύνταξη συνταξιούχου του Δημοσίου, η οποία είχε ως αποτέλεσμα να του προξενήσει αντίστοιχη ζημία, συνιστά παράνομη πράξη ή παράλειψη της διοίκησης, η οποία γεννά αστική ευθύνη του κράτους κατά το άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ. (βλ. αποφ. Ολ. Ε.Σ. 1346/2006, 1702/2011).

9. Στο άρθρο 8 του ν. 3408/2005 «Αύξηση συντάξεων Δημοσίου και άλλες διατάξεις» (Α' 272/4.11.2005), ορίζεται: «1. Οι συντάξεις των στρατιωτικών που εξήλθαν της Υπηρεσίας μέχρι 30.6.2002 αναπροσαρμόζονται από 1^{ης} Οκτωβρίου 2005 οίκοθεν από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του ν.2838/2000 και 37 του ν.3016/2002, σε συνδυασμό και με τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων. 2. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή και για τις οικογένειες όσων από τους συνταξιούχους της προηγούμενης παραγράφου έχουν αποβιώσει. 3.α. Η εκάστοτε διαφορά μεταξύ της αναπροσαρμοζόμενης σύνταξης με βάση τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και της σύνταξης που καταβάλλεται κατά την 30ή Σεπτεμβρίου 2005 θα καταβληθεί σταδιακά ως εξής: α. Το 5% αυτής από 1^{ης}

Οκτωβρίου 2005 β. Το 7% αυτής από 1^{ης} Ιανουαρίου 2006 γ. Το 10% αυτής από 1^{ης} Ιουλίου 2006 δ. Το 18% αυτής από 1^{ης} Ιανουαρίου 2007 ε. Το 24% αυτής από 1^{ης} Ιουλίου 2007 και στ. Το υπόλοιπο 36% αυτής από 1^{ης} Ιανουαρίου 2008. β. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών δύναται να χορηγείται ως προκαταβολή ποσό έναντι της δικαιούμενης διαφοράς εφόσον μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2005 δεν ολοκληρωθεί η διαδικασία αναπροσαρμογής...».

10. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 3408/2005, που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, οι συντάξεις των στρατιωτικών, που εξήλθαν της υπηρεσίας μέχρι 30.6.2002, αναπροσαρμόζονται πλέον οίκοθεν, κατά τις περί μισθολογικών προαγωγών διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του ν. 2838/2000, καθώς και 37 του ν. 3016/2002, από 1.10.2005. Η δε διαφορά μεταξύ της αναπροσαρμοζόμενης σύνταξης και εκείνης που καταβαλλόταν μέχρι 30.9.2005 καταβάλλεται μερικώς από 1.10.2005 μέχρι το τέλος του έτους 2007, βάσει των οριζόμενων ποσοστών, όπως αυτά διαμορφώνονται στις αναφερόμενες στο άρθρο 8 του ν. 3408/2005 ημερομηνίες και αυξάνονται σταδιακά, έτσι ώστε από την 1.1.2008 και μετά να καταβάλλεται σε ποσοστό 100%. Με τις συγκεκριμένες διατάξεις ο νομοθέτης, μετά τη νομολογιακή παραδοχή ότι οι περί μισθολογικών προαγωγών διατάξεις των ν. 2838/2000 (άρθρα 5 και 6) και 3016/2002 (άρθρο 37) δεν εφαρμόζονται μόνο στους εν ενεργεία στρατιωτικούς αλλά και σε όσους είχαν αποχωρήσει από την υπηρεσία, πριν από την έναρξη ισχύος των διατάξεων αυτών (βλ. απόφ. Ολ. Ε.Σ. 814/2004, όπου και μειοψηφία), προέβη στην ως άνω ρύθμιση για την οίκοθεν αναπροσαρμογή από 1.10.2005 της σύνταξης του συνόλου των συνταξιούχων,

που είχαν εξέλθει της υπηρεσίας μέχρι 30.6.2002 (προηγούμενη της έναρξης ισχύος του άρθρου 37 του ν. 3016/2002, που αντικατέστησε εν μέρει τα άρθρα 5 και 6 του ν. 2838/2000).

11. Η ως άνω ρύθμιση, που κατά κύριο λόγο έχει μελλοντικό χαρακτήρα, περί μερικής και σταδιακά αυξανόμενης καταβολής της αναπροσαρμοζόμενης σύνταξης, ειδικώς για το ως άνω περιορισμένο χρονικό διάστημα, συνιστά θεμιτό περιορισμό του αντίστοιχου δικαιώματος των στρατιωτικών συνταξιούχων για αναπροσαρμογή της σύνταξής τους (σε αντίθεση με την αναδρομική εξ ολοκλήρου κατάργηση, με τις διατάξεις του ίδιου άρθρου, των σχετικών αξιώσεων αναπροσαρμογής για το προ της 1.10.2005 διάστημα, βλ. αποφ. Ολ. Ε.Σ. 486, 487/2016). Και τούτο διότι ο περιορισμός αυτός αφενός φέρει τα χαρακτηριστικά που προαναφέρθηκαν, αφετέρου επιβάλλεται εκ λόγων δημόσιου συμφέροντος, που συνίστανται στη σημαντική δημοσιονομική επιβάρυνση που επιφέρει η μαζική εκ του νόμου οίκοθεν εισδοχή στο σύστημα μισθολογικών προαγωγών των ν. 2830/2000 και 3016/2002 του συνόλου των στρατιωτικών συνταξιούχων που είχαν εξέλθει μέχρι 30.6.2002, ενόψει και της δημοσιονομικής πολιτικής του Κράτους και των δυνατοτήτων του προϋπολογισμού. Δεν θίγεται δε ο πυρήνας του σχετικού περιουσιακού δικαιώματος, ούτε παρίσταται δυσανάλογος σε σχέση με τον εξυπηρετούμενο δημόσιο σκοπό, ενόψει του κατά τα ανωτέρω μελλοντικού, κατά κύριο λόγο, και περιορισμένου, ποσοτικά και χρονικά, χαρακτήρα του. Η δε διασφάλιση της δημοσιονομικής ισορροπίας του Κράτους διαφέρει από το απλό ταμειακό συμφέρον του και συνιστά λόγο δημόσιας ωφέλειας, που δικαιολογεί τον

επίμαχο περιορισμό, καθόσον με αυτόν δεν εξυπηρετείται το στενώς εννοούμενο ταμειακό συμφέρον του Δημοσίου, αλλά το ευρύτερο δημοσιονομικό συμφέρον αυτού (πρβλ. αποφ. Ολ. Ε.Σ. 5215, 5216, 5223/2015, 2595/2016).

12. Περαιτέρω, η ανωτέρω ρύθμιση, που έχει τεθεί κατά τρόπο αντικειμενικό και φέρει επαρκή δικαιολογητική βάση, δεν αντίκειται στη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της ισότητας ενώπιον του νόμου (άρ. 4 παρ. 1 Συντ.), η οποία δεν επιτρέπει στο νομοθέτη τη θέσπιση διακρίσεων, που συνεπάγονται αδικαιολόγητα διαφορετική μεταχείριση όσων τελούν υπό ουσιαδώς όμοιες συνθήκες, εκ του λόγου ότι η εφαρμογή της καταλαμβάνει τους στρατιωτικούς που εξήλθαν της υπηρεσίας μέχρι 30.6.2002, έναντι όσων εξακολούθησαν να είναι στην ενέργεια μετά το χρονικό αυτό σημείο. Ειδικότερα, η πρόβλεψη της συγκεκριμένης ημερομηνίας, συσχετίζεται με την έναρξη ισχύος του άρθρου 37 του ν. 3016/2002 την 1.7.2002 και εντάσσεται στη σχετική ρυθμιστική εξουσία του νομοθέτη, καθώς έχει τεθεί με αντικειμενικό τρόπο και έχει γενική και ομοιόμορφη εφαρμογή σε όλους όσους εμπίπτουν στην αυτή κατηγορία στρατιωτικών συνταξιούχων που είχαν ήδη αποχωρήσει από την υπηρεσία κατά τη θέση σε ισχύ του άρθρου αυτού, δικαιολογώντας, ενόψει των περιστάσεων που προαναφέρθηκαν και της συνδρομής των ανωτέρω λόγων δημοσίου συμφέροντος, στο πλαίσιο της διασφάλισης της δημοσιονομικής ισορροπίας του Κράτους, τη διαφοροποίησή τους έναντι όσων βρίσκονταν στην ενέργεια κατά τον συγκεκριμένο χρόνο.

13. Εν όψει των ανωτέρω, ο ως άνω περιορισμός δεν αντίκειται στα άρθρα 4 παρ. 1, 17 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, ούτε σε άλλες συνταγματικές

διατάξεις και παρίσταται συμβατός προς τις υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις του άρθρου 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. (βλ. απόφ. Ολ. Ε.Σ. 4323/2013, 2595/2016).

14. Στην υπό κρίση υπόθεση, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη αναιρετικά περί τα πράγματα κρίση του, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στον αναιρεσείοντα, απόστρατο Συνταγματάρχη, κανονίστηκε, με την .../1983 πράξη της τότε αρμόδιας 11ης Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.) μηνιαία στρατιωτική σύνταξη με βάση το βασικό μισθό του βαθμού του Συνταγματάρχη και τη συνολική συντάξιμη υπηρεσία του από έτη 37, μήνες 11 και ημέρες 24. Ακολούθως, με την .../2006 πράξη της 44ης Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ., που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 3408/2005 και των διατάξεων του ν. 2838/2000, όπως οι τελευταίες τροποποιήθηκαν εν μέρει με το άρθρο 37 του ν. 3016/2002, η σύνταξη του αναιρεσείοντος αναπροσαρμόστηκε με βάση το βασικό μισθό του βαθμού του Αντιστρατήγου, αναδρομικά από την 1^η Οκτωβρίου 2005, η δε διαφορά μεταξύ της νέας αναπροσαρμοζόμενης σύνταξης και της καταβληθείσας την 30^η Σεπτεμβρίου 2005 τοιαύτης ορίστηκε ότι θα καταβληθεί σταδιακά ως εξής: α) 5% αυτής από 1^{ης} Οκτωβρίου του 2005 β) 7% αυτής από 1^{ης} Ιανουαρίου του 2006 γ) 10% αυτής από 1^{ης} Ιουλίου του 2006 δ) 18% αυτής από 1^{ης} Ιανουαρίου του 2007 ε) 24% αυτής από 1^{ης} Ιουλίου του 2007 και στ) το υπόλοιπο 36% αυτής από 1^{ης} Ιανουαρίου του 2008.

15. Με την από 20 Ιουνίου 2011 αγωγή του ο αναιρεσείων υποστήριξε ότι η ως άνω διάταξη του άρθρου 8 του ν. 3408/2005, βάσει της οποίας εκδόθηκε η .../2006 πράξη αναπροσαρμογής, ως προς την τμηματική καταβολή από 1.10.2005 έως 31.12.2007 της αναπροσαρμοσθείσας βάσει των διατάξεων των ν. 2838/2000 και 3016/2002 σύνταξής του, είναι αντισυνταγματική και ανίσχυρη, διότι οδηγεί σε κατάργηση γεννημένων ήδη συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, με αποτέλεσμα να προκληθεί σ' αυτόν ζημία συνολικού ποσού 8.686,81 ευρώ την οποία υπέστη, κατά τους ισχυρισμούς του, λόγω μη καταβολής ολόκληρης της μισθολογικής προαγωγής στο βαθμό του Αντιστρατήγου κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2006 έως 31.12.2007.

16. Με την προσβαλλόμενη απόφαση, έγινε δεκτό ότι η διάταξη του άρθρου 8 του ν. 3408/2005, με την οποία προβλέπεται η σταδιακή (τμηματική) καταβολή της προκύπτουσας διαφοράς μεταξύ της σύνταξης που ελάμβαναν οι στρατιωτικοί συνταξιούχοι μέχρι τις 30.9.2005 και εκείνης που δικαιούνται να λαμβάνουν μετά την αναπροσαρμογή των συντάξεών τους, με βάση τις διατάξεις των ν. 2838/2000 και 3016/2002, δεν έρχεται σε αντίθεση με την υπερνομοθετικής ισχύος διάταξη του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. ή το άρθρο 6 αυτής ή τα άρθρα 4 παρ. 1, 17, 20 παρ. 1 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, διότι ο νομοθέτης είναι ελεύθερος, στο πλαίσιο της εκάστοτε δημοσιονομικής αναγκαιότητας, να ορίζει τρόπους καταβολής ήδη γεννημένων αξιώσεων, χωρίς ο τρόπος αυτός καταβολής να οδηγεί σε κατάλυση ή σε ανεπίτρεπτο περιορισμό του σχετικού αναγνωριζόμενου από το υφιστάμενο δίκαιο δικαιώματος. Με βάση την παραδοχή αυτή το Τμήμα, αφού έκρινε ότι δεν

υφίσταται παράνομη παράλειψη των οργάνων της συνταξιοδοτικής διοίκησης, κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, να αναπροσαρμόσουν, σύμφωνα με το Σύνταγμα, το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και τις ισχύουσες διατάξεις, τη σύνταξη του αναιρεσειόντος και ως εκ τούτου αυτός ουδεμία ζημία υπέστη κατά το επίδικο χρονικό διάστημα, απέρριψε την αγωγή αυτού, ως νόμω αβάσιμη.

17. Με δεδομένα τα ανωτέρω, το Τμήμα ορθώς δέχθηκε τη μη ύπαρξη αγωγικής αξίωσης του αναιρεσειόντος για το χρονικό διάστημα από 1.1.2006 έως 31.12.2007, για το οποίο δεν υφίσταται παράνομη άρνηση της Διοίκησης για την καταβολή της αναπροσαρμοσθείσας σύνταξής του, δοθέντος ότι αυτή αναπροσαρμόστηκε από 1.10.2005, με την .../2006 πράξη της 44ης Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ. και καταβλήθηκε, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 3408/2005. Και τούτο διότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις σκέψεις 11, 12 και 13 της παρούσας, κατά το μέρος που εισάγουν, κατά τρόπο αντικειμενικό και ομοιόμορφο για την αυτή κατηγορία των εξελθόντων από την υπηρεσία πριν από την έναρξη ισχύος του άρθρου 37 του ν. 3016/2002, κατά κύριο λόγο για το μέλλον και με περιορισμένο χρονικά και ποσοτικά χαρακτήρα, τον ως άνω θεμιτό περιορισμό, επιβαλλόμενο εκ λόγων δημοσίου συμφέροντος, μη δυσανάλογο προς τον εξυπηρετούμενο δημόσιο σκοπό, δεν αντίκεινται στα άρθρα 4 παρ. 1, 17 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, ούτε σε άλλες συνταγματικές διατάξεις, τις οποίες άλλωστε αορίστως επικαλείται ο αναιρεσειών και παρίστανται συμβατές προς τις υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις του άρθρου 1 του (πρώτου) Πρόσθετου

Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., απορριπτομένων των περί του αντιθέτου προβαλλόμενων λόγων.

18. Οι διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 3408/2005 δεν εισάγουν εξ άλλου διαφορετική μεταχείριση των στρατιωτικών συνταξιούχων ανάλογα με το πότε εκδόθηκε η απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου αναφορικά με τη δικαιούμενη αναπροσαρμογή της σύνταξής τους, αφού η σχετική ρύθμιση καταλαμβάνει με ενιαίο τρόπο από 1.10.2005 το σύνολο των στρατιωτικών συνταξιούχων που εξήλθαν της υπηρεσίας τους μέχρι 30.6.2002, είναι δε αβάσιμος ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός του αναιρεσειόντος (βλ. απόφ. Ολ. Ε.Σ. 2595/2016).

19. Συναφώς, το Τμήμα, με πλήρη, σαφή και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, δέχθηκε ότι δεν υφίσταται, η γενεσιουργός, προκειμένου να θεμελιωθεί αστική ευθύνη του Δημοσίου, αιτία, της ζημιογόνου άρνησης της συνταξιοδοτικής διοίκησης να καταβάλει, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 3408/2005, την αναπροσαρμοσθείσα, βάσει των διατάξεων των ν. 2838/2000 και 3016/2002, σύνταξή του, η δε σύννομη, για τους λόγους που προεκτέθηκαν, τμηματική καταβολή της δικαιούμενης αύξησης δεν θεμελιώνει αποζημιωτική αγωγή.

20. Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθέντων, πρέπει η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης να απορριφθεί στο σύνολό της. Τέλος, πρέπει να διαταχθεί η κατάπτωση, υπέρ του Δημοσίου, του παραβόλου που κατατέθηκε για τη δίκη αυτή (άρθρο 73 παρ. 4 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, Α' 52).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την από 14.2.2014 αίτηση του Ι. Κ. του .... Και
Διατάσσει την κατάπτωση υπέρ του Δημοσίου του κατατεθέντος
παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 23 Νοεμβρίου 2016.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΤΣΙΚΕΡΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση την 1^η Μαρτίου 2017.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ